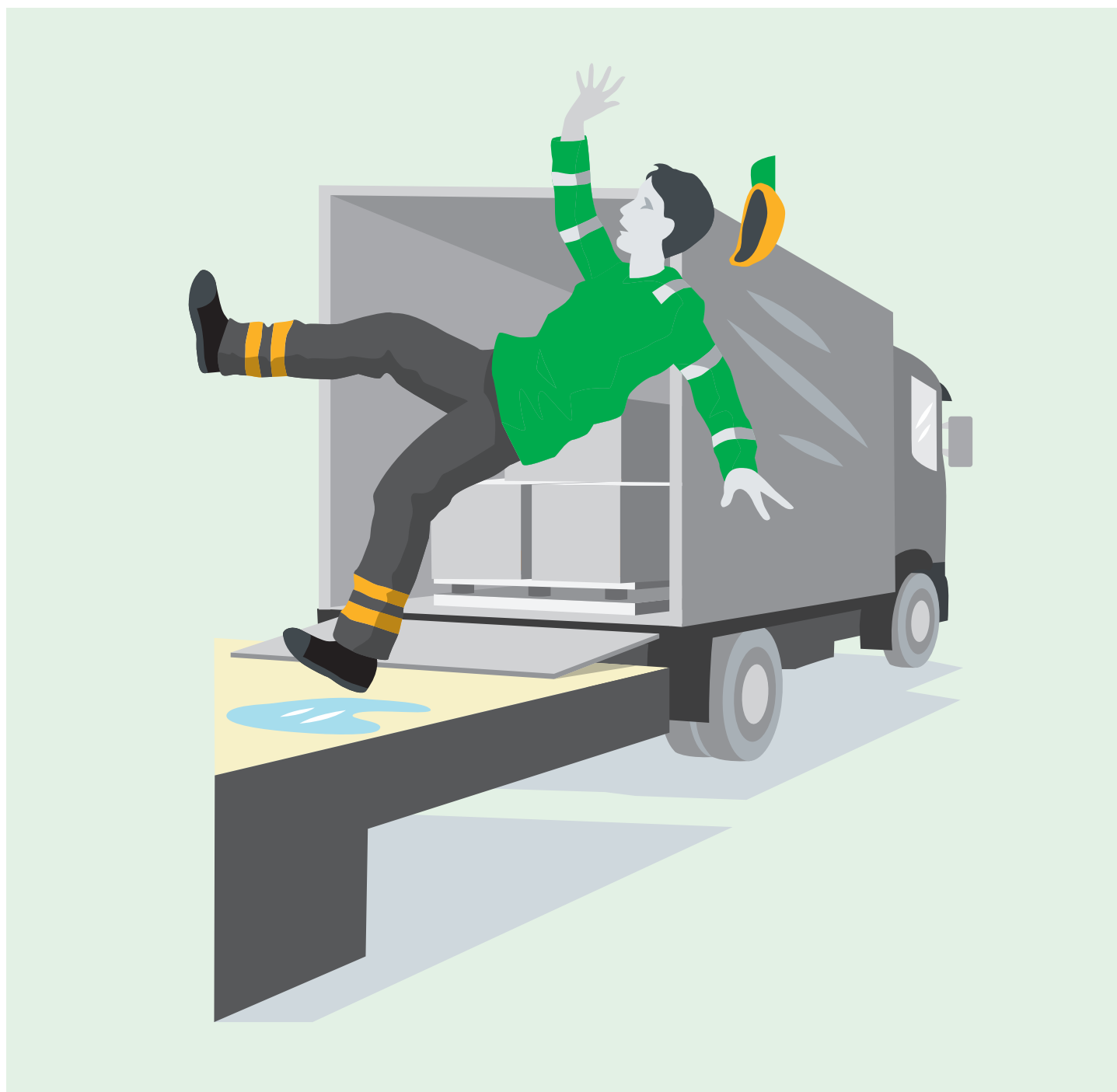

Förstudie – Fallskador i miljöbranschen

Bakgrund

Syftet med den här förstudien har varit att kartlägga den kunskap som finns om fallskador inom miljöbranschen. Fallskador är en vanlig orsak till arbetsskada med sjukfrånvaro. Redan på branschrådet 2020 lyftes detta faktum. Olyckorna varierar från ”enkla” eller ”onödiga” till mer allvarliga, med personal som halkar, hoppar, ramlar omkull eller faller ned. Vad beror det egentligen på – okunskap eller bristfälliga rutiner?

Miljöbranschens personal behöver öka riskmedvetenheten och att införa säkrare beteenden är nödvändigt. Arbetsgivarna står för skriftliga rutiner och introduktion, men dessa efterlevs inte. Kan TYA få igenom en större genomslagskraft?

Projektets syfte har varit att genomföra en förstudie kring dessa fakta där målgruppens behov, och förslag på lämpliga åtgärder, lyfts fram. För att förändra beteenden behöver vi väcka känslor, beröra, få fram en reaktion och diskussioner. Riskfyllda moment behöver uppmärksammas. Hur arbetar man säkert och rätt? Det kan exempelvis gälla nätning av containrar från marken, användande av nätningssramp, att inte hoppa ur förarhytten när man kliver in och ur, användande av skyddsräcke uppe på sug- och spolbilar och säkrare fastsättning av stegar som kan förankras i fordonet.

Förstudien omfattar insamlande av information från branschen gällande fallskador. Aktiviteter utifrån förstudien genomförs sedan under nästkommande år.

PROJEKTGRUPPEN har bestått av representanterna Jan Arvidsson, Transportföretagen samt Anders Palmqvist, Svenska Transportarbetareförbundet och projektledare Elaine Hillerström, TYA.

Branschråd Miljö 2022

På branschrådsmöte Miljö som hölls den 26 april 2022 presenterades fakta och förrapport för deltagarna för vidare diskussioner kring kommande projektförslag samt branschåtgärder. Representanter fanns på plats för Ohlssons, PreZero, Ragnsells, Urbaser samt Svenska Transportarbetareförbundet och Transportföretagen samt Transportföretagen Väg (BA).

Utförande

Statistikuttag och säkerställande av denna har genomförts genom så kallad textmining under tillstånd av LO för genomförande genom Arbetsmiljöverket samt AFA.

Under sekretess har ett antal intervjuer genomförts med branschföretag – såväl med ledning som anställda. Även några besök på plats har gjorts för intervjuer med anställda.

Vi har i projektet gjort en sammanställning av fallskador och förslag på aktiviteter för ökad riskmedvetenhet, förebyggande av ohälsa och olycksfall, ökad säkerhet samt förbättrad arbetsmiljö och riskfyllda moment samt hur man utifrån det kan arbeta säkert.

Kort sammanfattning av förstudien

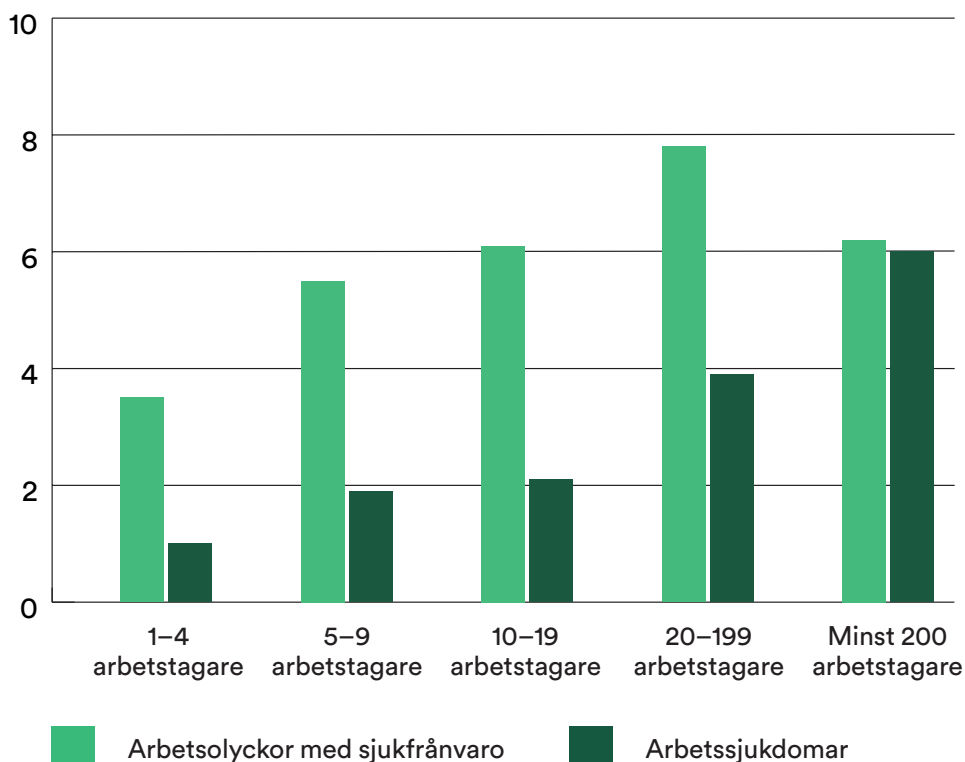
- Fallskador i miljöbranschen ligger högt upp i statistiken förutom skär- och kontamineringskador och klämskador. Även om fallskadorna minskat anser de som intervjuats att det är viktigt att fortsätta arbeta med att förhindra dem då konsekvenserna ofta blir stora och allvarliga. Skadorna inträffar oftast vintertid på grund av isbildning och faktorer kring det. Här visar förstudien att åtgärder och fokus bör ligga på säkerhetsfrågor rörande "tänka rätt, göra rätt" samt på hur fordon tillverkas och utrustas. Intervjuerna som gjorts styrker detta.
- Branschriktlinjer skulle kunna tas fram för ett likvärdigt sätt att arbeta kring upphandling och fordonstillverkning/fallskyddsutrustning, och rapporteringsfaktorer kring skador – hur skador rapporteras och arbetas vidare med. Att redan i upphandlingsstadiet arbeta med relativt enkla säkerhetsåtgärder på fordonen för att förebygga fallskador skulle kunna gynna branschen ytterligare. För att få en säker arbetsmiljö och undvika fallskador är det bra med dialog mellan beställare, upphandlande företag, skyddsombud och anställda på företagen. Öppenhet för goda exempel med bra och enkla lösningar skulle kunna lyftas.
- Genom en bra dialog har branschen enligt intervjuerna kunnat förbättra skadehantering och förebyggande arbete. Att lyfta goda exempel på verksamheter där man arbetar så och inkluderar all personal vore därför en god idé. Alla känner idag till stressfaktorerna i branschen men alla gör inte något åt dem.
- Branschen själv har kommit med flera bra förslag för att sprida och öka kunskapen inom flera områden. TYA behöver här arbeta mer för specifik spridning av redan befintligt material som branschen inte känner till och göra det på moderna sätt när det gäller att sprida mer kunskap om fallrisker samt vad de innebär.

Hur ser skadeläget ut i dag gällande fallskador utifrån den offentliga statistiken?

Enligt Arbetsmiljöverket (2020-april 2021) skedde totalt sett 34 816 arbetsolyckor med sjukfrånvaro. 19 899 arbetssjukdomar anmäldes – främst var dessa covid-19 relaterade. Arbetsolyckorna minskade under perioden med cirka 5 % mot tidigare år – troligen även detta på grund av covid-19 faktorer. All offentlig statistik är ”öppen” under en tvåårsperiod innan den säkerställs och därför kan dessa siffror komma att variera vid ett senare tillfälle.

Totalt sett drabbades 15 374 kvinnor (22 %) av arbetsolyckor med sjukfrånvaro och 19 442 män (27 %). Av dessa var 33 045 personer (26 %) arbetstagare eller egenföretagare.

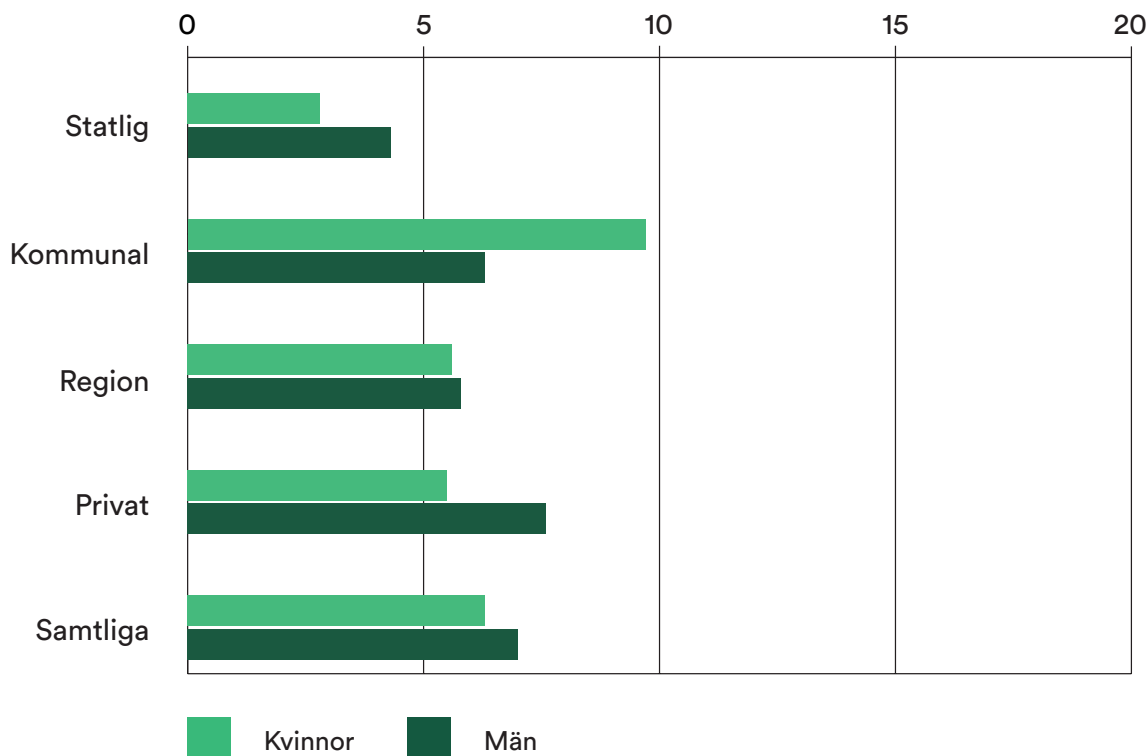
När det gäller arbetssjukdomar drabbades 14 836 kvinnor (21 %) och 5 063 män (9 %). Totalt sett berörde arbetssjukdomarna 19 899 personer (16 %) varav 19 542 (15 %) var arbetstagare eller egenföretagare. 33 947 kvinnor (49 %) och 29 809 män (52 %) av arbetsolyckor utan sjukfrånvaro – dvs totalt sett 63 756 personer eller 50 %. 8 590 personer (7 %) skadade sig under färd till eller från arbetet. Totalt sett drabbades 127 644 personer under perioden av någon form av arbetsrelaterad skada.

KÄLLA: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (FBD 2020).

**Ovan – anmälda arbetsskador per 1 000 anställda per arbetsställets storleksklass år 2020. Arbetstagare. Arbetsolyckor med sjukfrånvaro och arbetssjukdomar.*

Arbetsolyckor med sjukfrånvaro drabbade under perioden mindre företag oftare än de större.

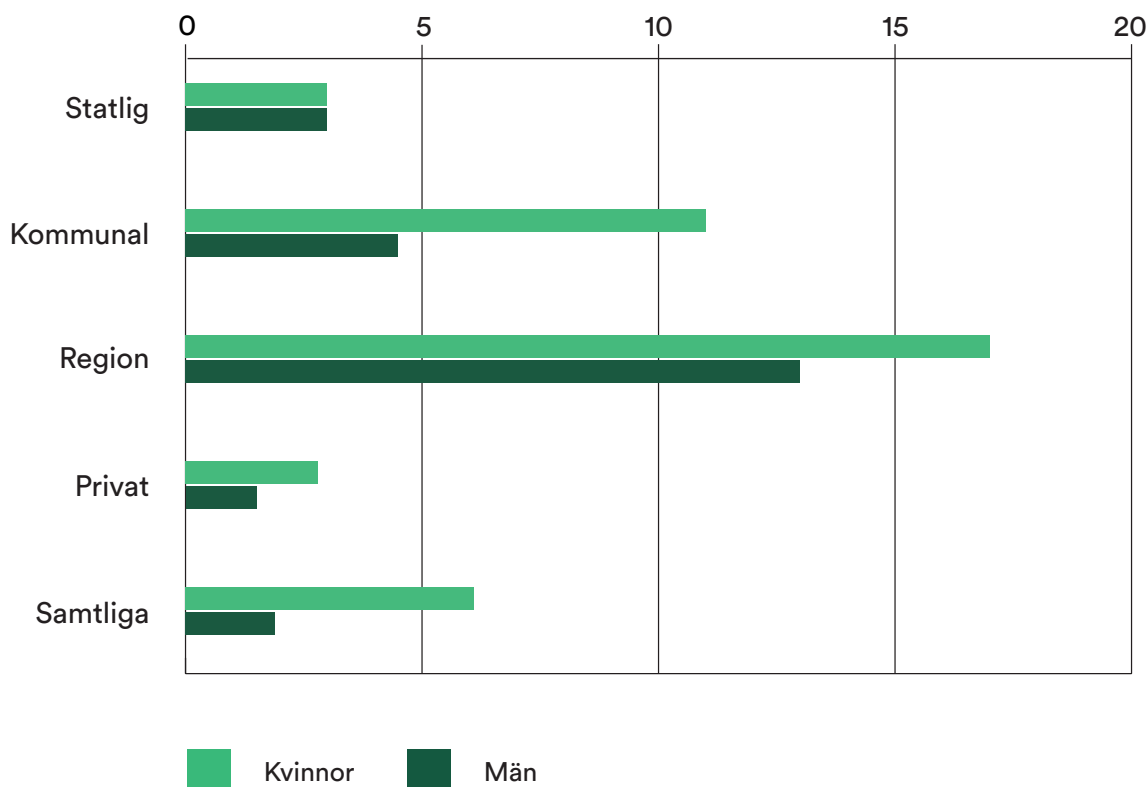

1) Arbetsmiljöverkets indelning av sektorer följer Statistiska centralbyråns indelning av sektorer i Arbetskraftsundersökningen. Den baseras på Standarden för institutionell sektorindelning 2000 (INSEKT 2000). Värt att notera är att affärsverk och Svenska kyrkan redovisas som Privat. Privat kan ses som ett samlingsnamn för enheter som inte tillhör den statliga eller kommunala sektorn enligt standarden.

KÄLLA: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU).

**Ovan – anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1000 sysselsatta fördelat på sektor år 2020. Arbetstagare och egenföretagare.*

När det gäller anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro kunde man under perioden se att kommuner låg högst med flest drabbade kvinnor, tätt följt av privat sektor och därefter regioner med flest drabbade män.

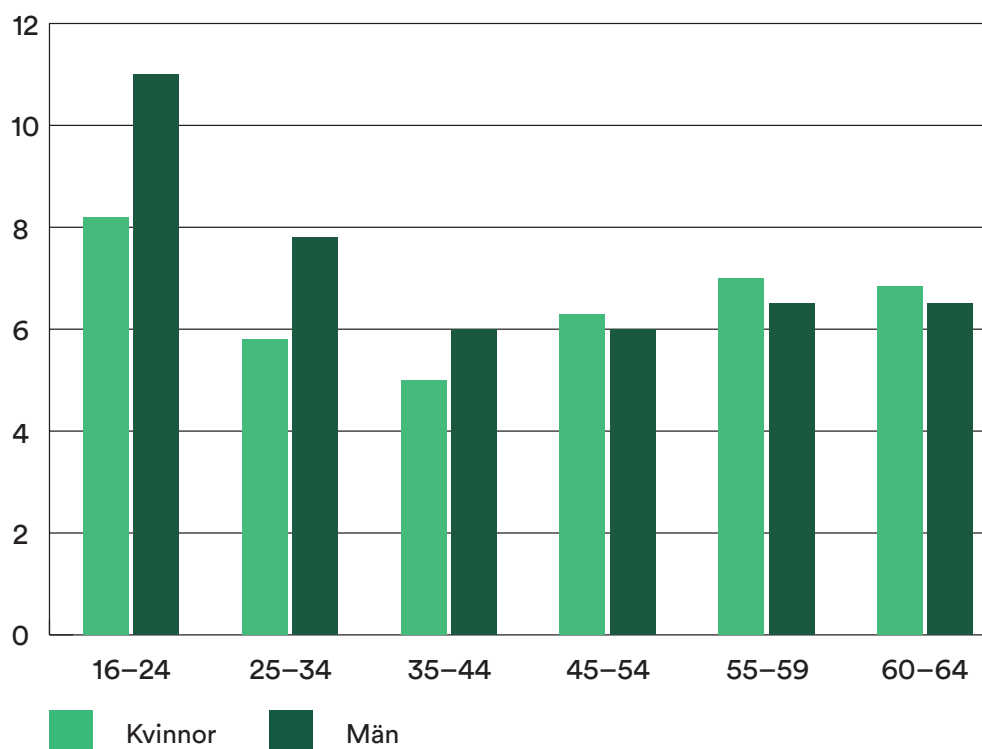

1) Arbetsmiljöverkets indelning av sektorer följer Statistiska centralbyråns indelning av sektorer i Arbetskraftsundersökningen. Den baseras på Standarden för institutionell sektorindelning 2000 (INSEKT 2000). Värt att notera är att affärsverk och Svenska kyrkan redovisas som Privat. Privat kan ses som ett samlingsnamn för enheter som inte tillhör den statliga eller kommunala sektorn enligt standarden.

KÄLLA: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU).

**Ovan – anmälda arbetssjukdomar per 1 000 sysselsatta fördelat på sektor år 2020. Arbetstagare och egenföretagare.*

När det gäller anmälda arbetssjukdomar återfinns de flesta fallen inom regionernas arbete samt kommunernas. Främst drabbades relativt yngre personer 16–34 år samt äldre personer 55–64 år.

KÄLLA: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (AKU).

**Ovan – anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta efter åldersgrupp och kön år 2020. Arbetstagare och egenföretagare*

Av statistiken kan man även utläsa att de flesta fallen av anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro år 2020 för arbetstagare och egenföretagare resulterade i upp till 14 dagars frånvaro. 8888 fall (27 %) varade i mer än 14 dagar. 24 dödsfall skedde.

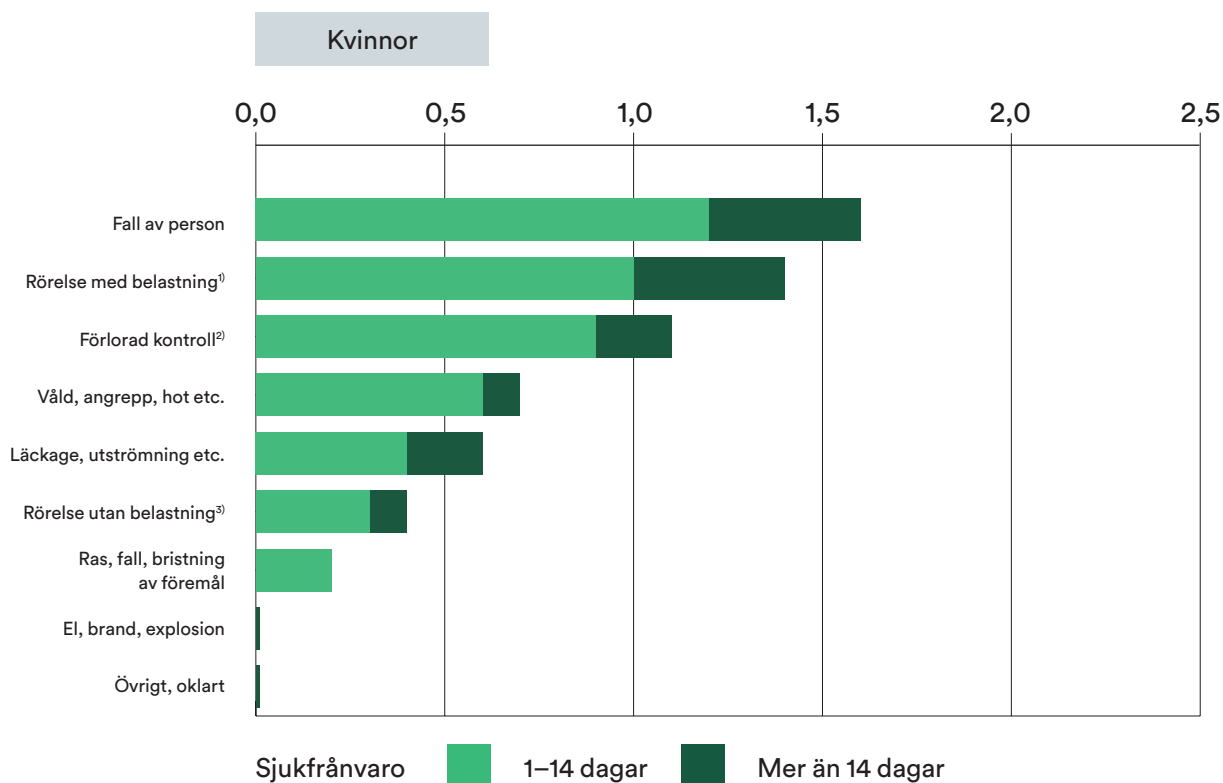
När det gäller kvinnor var det främst fall av person samt rörelse med belastning och förlorad kontroll som utmärkte sig. Kvinnorna arbetade främst med levande varelser och människor vid byggnader och arbetsområden i marknivå.

När det gällde männen var det främst förlorad kontroll tätt följt av rörelse med belastning samt fall av person som utmärkte sig. Männen arbetade främst med befordrings-, transport- och lagringsanordningar samt vid byggnader och arbetsområden i marknivå.

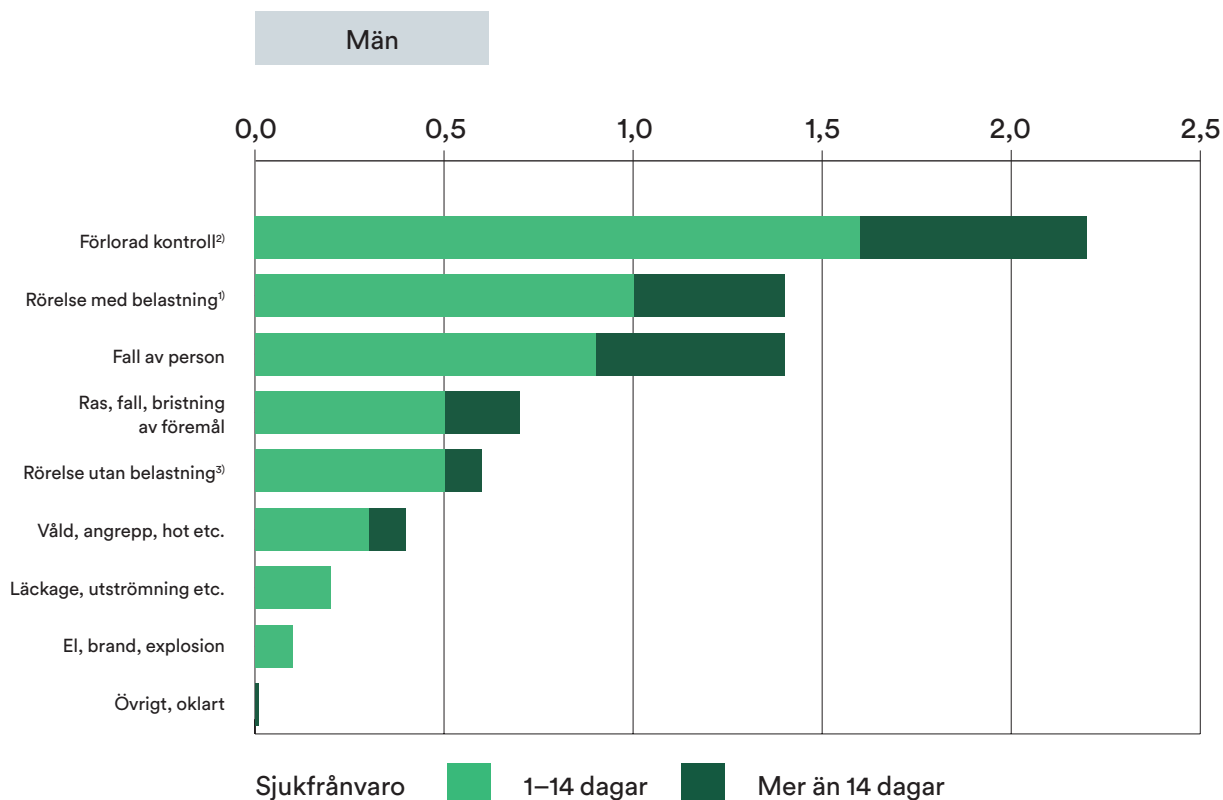
Trolig frånvaro	Kvinnor		Män		Totalt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
1-3 dagar	5 085	34	6 305	35	11 390	34
4-14 dagar	5 988	40	6 755	37	12 743	39
Mer än 14 dagar	3 755	25	5 133	28	8 888	27
Dödsfall	1	0	23	0	24	0
Totalt	14 829	100	18 216	100	33 045	100

KÄLLA: Arbetsmiljöverket (ISA).

**Ovan – Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro efter trolig frånvaro år 2020. Arbetstagare och egenföretagare.*

KÄLLA: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS).

KÄLLA: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS).

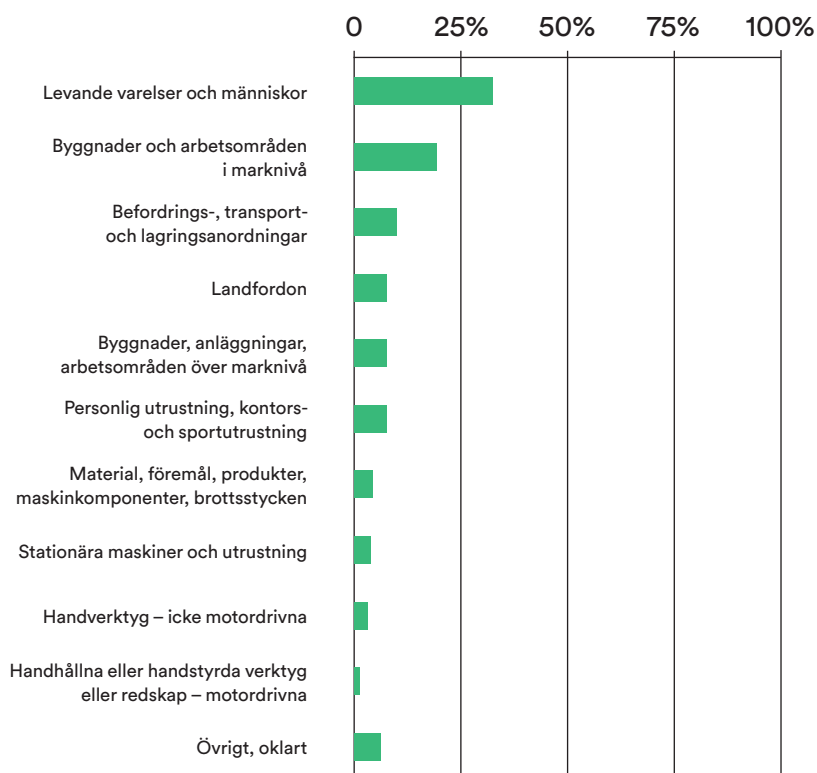
1) Fysisk ansträngning utöver det normala såsom lyft eller bärning samt plötslig fysisk ansträngning i samband med till exempel snedtramp eller halkning.

2) Den skadade eller annan person förlorade kontrollen över maskin, transportutrustning, verktyg eller djur.

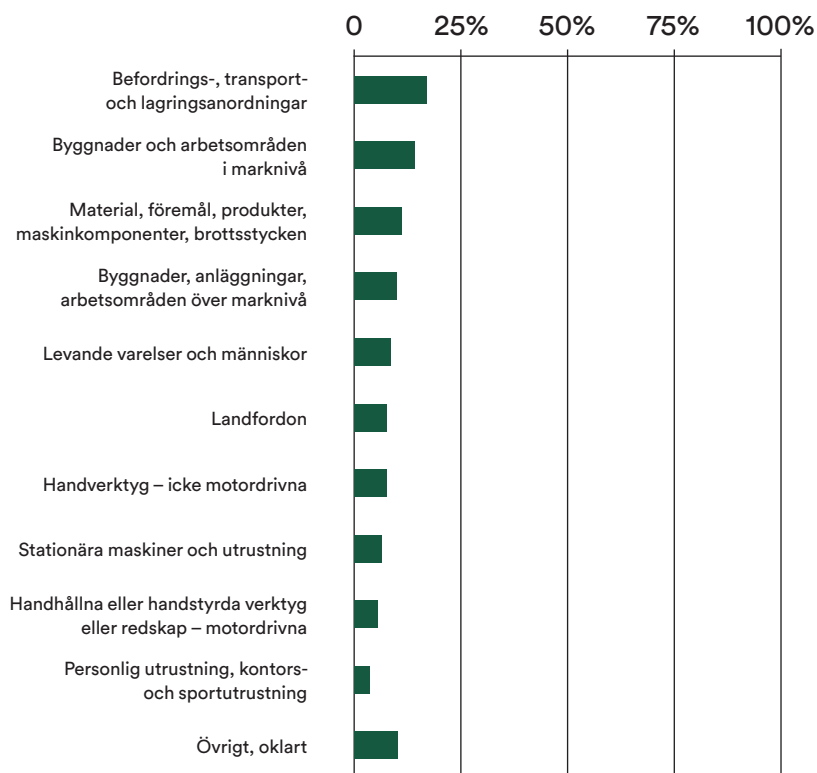
3) Slagit emot, trampat på något etc. vid gång eller annan kroppsrörelse.

*Ovan – anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta kvinnor samt män efter den avvikelse som orsakat skadan och trolig frånvaro år 2020. Arbetstagare och egenföretagare.

Kvinnor

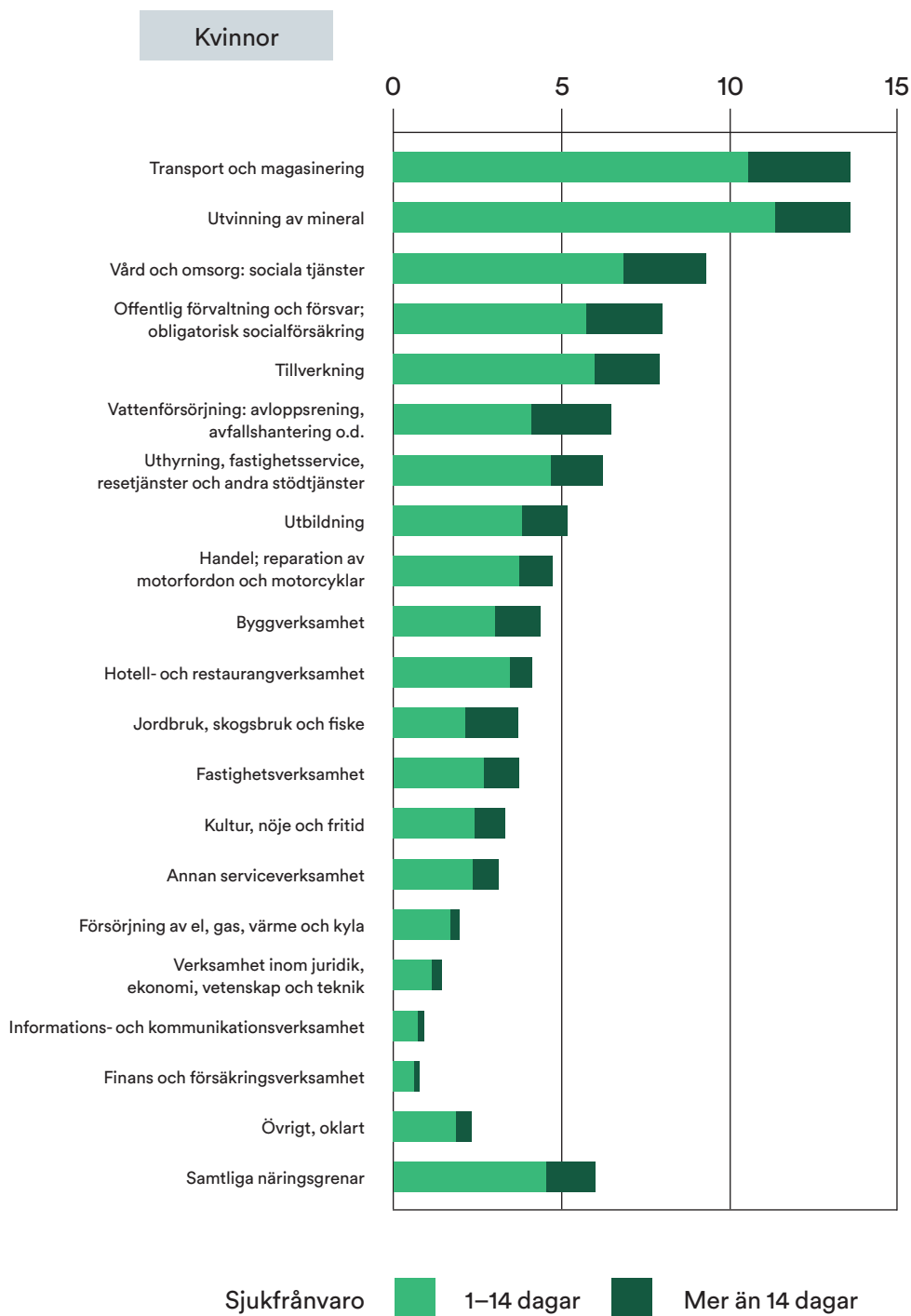
Män

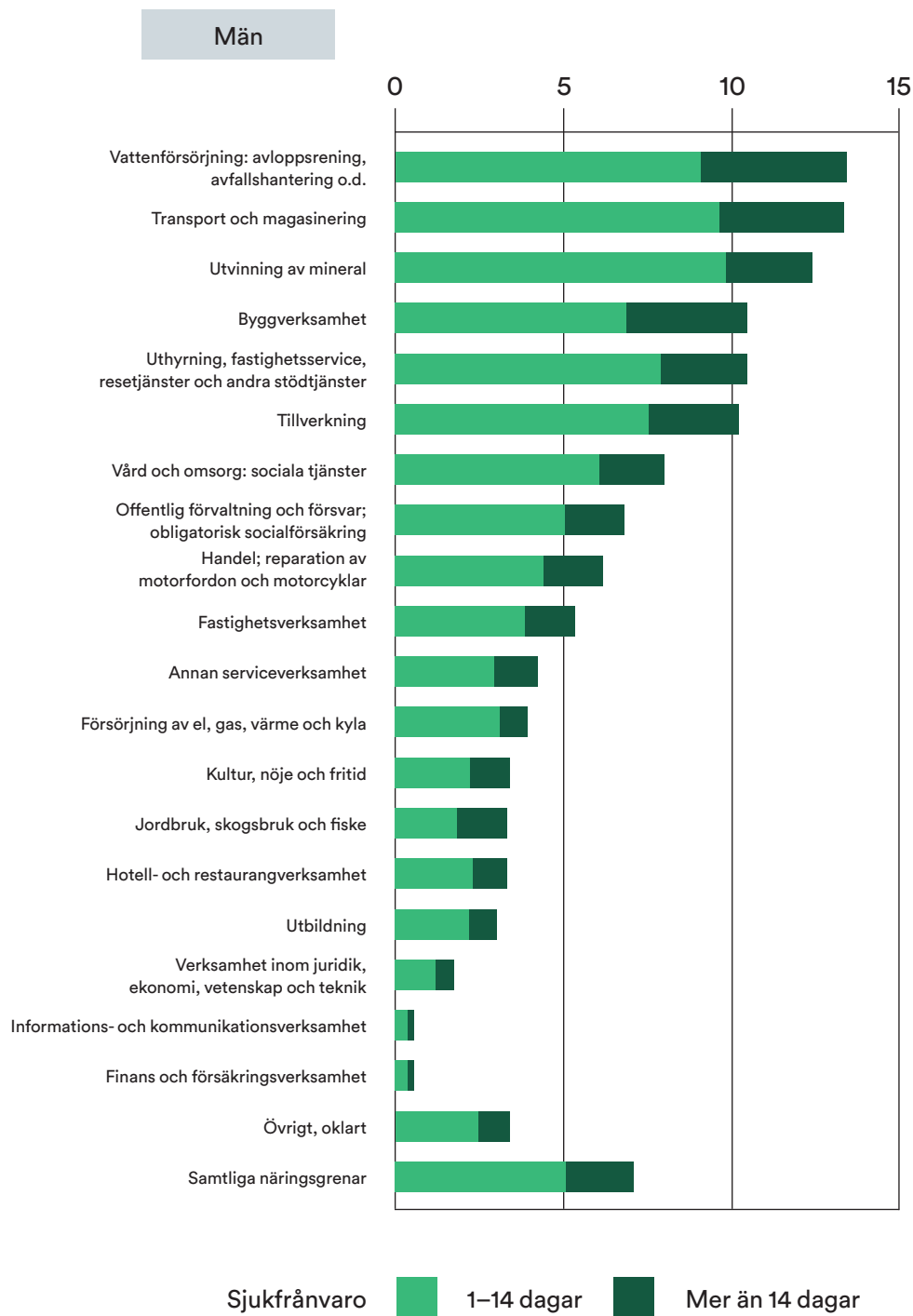
KÄLLA: Arbetsmiljöverket (ISA).

*Ovan – andel anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro efter yttre sektor för kvinnor och män år 2020. Arbetstagare och egenföretagare. Procent.

Dyker man djupare in i statistiken ser man att näringsgrenarna *Transport och magasinering* samt *Utvinning av mineral* och *Vård och omsorg, sociala tjänster* utmärker sig bland kvinnorna. Bland männen är det främst *Vattenförsörjning, avloppsrening, avfallshantering och liknande* samt *Transport och magasinering* tätt följt av *Utvinning av mineral* och *Uthyrning, fastighetsservice* samt *Tillverkning*.

KÄLLA: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS).

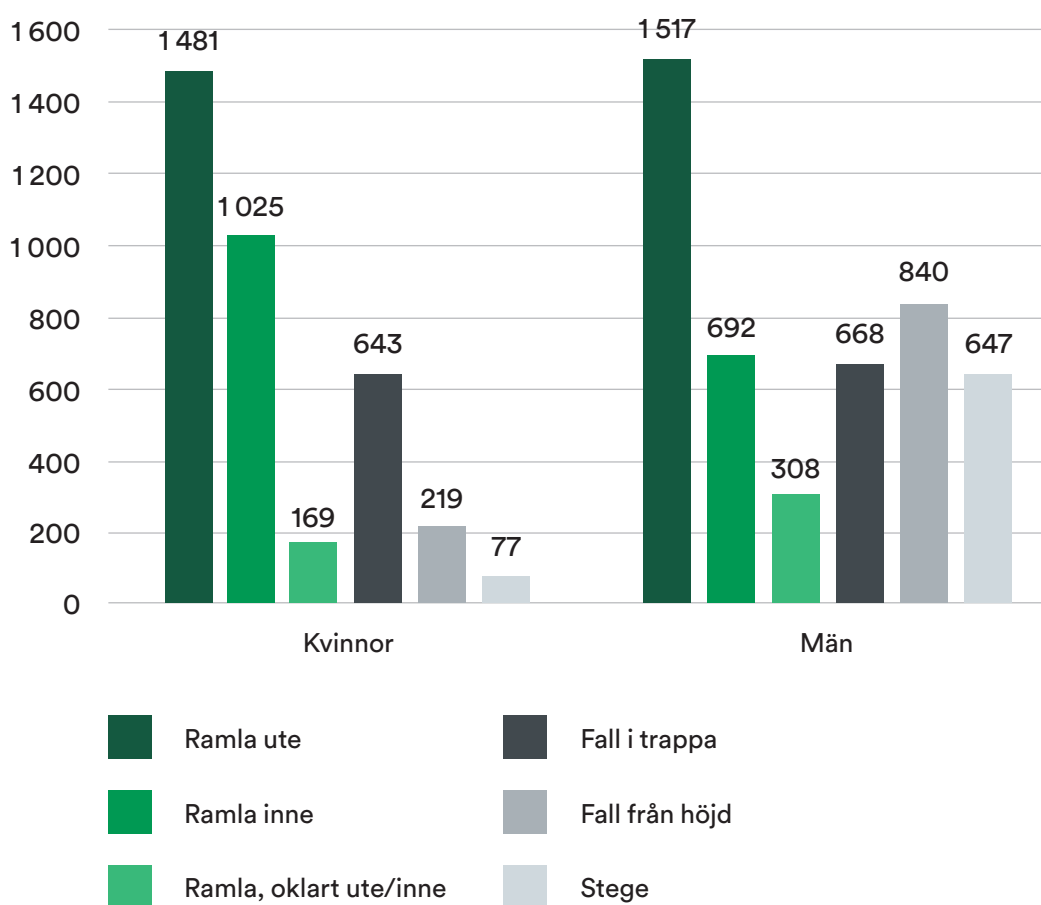

KÄLLA: Arbetsmiljöverket (ISA), Statistiska centralbyrån (RAMS).

**Ovan – anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta kvinnor och män efter näringsgren på avdelningsnivå år 2020. Arbetstagare och egenföretagare.*

Av den officiella statistiken går att utläsa att det under 2018 och 2019 inträffade 8286 allvarliga arbetsolycksfall till följd av fall. De utgjorde därmed 34 % av det totala antalet allvarliga olycksfall. Främst handlade dessa olyckor om att man halkade, snubblade, tappade balansen eller av någon anledning ramlade. Olyckorna skedde i samband med förflyttningar inomhus eller utomhus eller vid fall från höjd. 44 % kvinnor och 56 % män drabbades. Främst äldre personer drabbades när det gäller fallolyckorna. Yrkesförare och byggindustrin hade högst risk för fallolyckor. Främst skadades armar, handleder eller händer samt ben, fotleder eller fot samt skuldror/axlar.

Antal allvarliga fallolyckor uppdelat på kön och typ av fallolycka, 2018-2019. Kvinnor och män.

KÄLLA: AFA samt AV.

En djupdykning i statistiken för miljöbranschen

För att få fram så ”rätt” statistik som möjligt har TYA behövt tillstånd av LO (GDPR) för att hos Arbetsmiljöverket samt AFA kunna dyka djupare in i statistiken och hitta rätt skadefall som berör miljöbranschens område och yrkesgrupper. Den 1 april 2022 fick TYA godkännande att genomföra detta och kunde då med hjälp av AFA samt AV börja analysera de skadefall som skett just för miljöbranschen med hjälp av ”textmining”. Med hjälp av specifika ord relaterade till de berörda yrkesgrupperna inom just miljöbranschen gjordes en djupdykning i skadefallen samt i statistiken innehållande exempelvis avfallshandtering och sopåkare (SNI 38). Åren 2010–2020 valdes för att få så fullständig och faktabaserad statistik som möjligt. Detta för att exempelvis ord som ”klämd” eller ”klämd” eller ”fall” av olika slag kan hamna i flera olika händelseförlopp eller kategorier. Dessutom har äldre SNI-koder ”översatts” till de numera gällande med hjälp av ”textmining”-metodiken. Underlaget har sedan avpersonifierats innan det hamnat hos TYA.

För att ett ärende skall klassas som en fallolycka så krävs att arbetsolyckan är ett allvarligt arbetsolycksfall, det vill säga längre än 30 dagars sjukfrånvaro, medicinsk invaliditet eller dödsfall. Händelseförloppen läses igenom manuellt av handläggare och klassas sedan in i vissa kategorier. Hänsyn har även tagits till tillhörande fackförbund samt sjukskrivningslängder.

När det gäller fallskadorna framträder inom yrkeskategorin miljöbranschen skadefall orsakade av att ramla ute, fall från höjd, fall från marknivå, ramla inne, ramla oklart inne/ute, från stege samt fall i trappa.

Samtliga godkända arbetsolycksfall inom miljöbranschen åren 2010–2020

Under åren 2010–2020 godkändes totalt 2661 arbetsolycksfall efter allvarlighetsgrad. 319 personer var sjukskrivna upp till 30 dagar. 2002 personer var sjukskrivna längre än så. 338 drabbades av medicinsk invaliditet – det vill säga någon form av men för livet. Färre än 5 avled.

Främst var det personer mellan 46–55 år (709 personer) som drabbades. Därefter 36–45 åringar (574 personer); 26–35 åringar (528 personer) samt 55–64 åringar (518 personer) följt av 16–25 åringar (289 personer) och över 65 år (43 personer). Av dessa var 92 % män (2461 personer) och 8 % kvinnor (200 personer). 75 % av skadefallen inom miljöbranschen klassades som icke allvarliga medan klassades 25 % som allvarliga.

Antal godkända arbetsolycksfall fördelat efter diagnosgrupp, 2010–2020	
Kontusion, kross-, stöt-, klämskada	484
Sårskada	478
Vrickning, stukning, sträckning, distorsion, luxation	410
Annat definierat	409
Fraktur	395
Brännskada (eld, friktion, el, vätska, strålning, kemiska ämnen)	54
Effekt av främmande föremål genom kroppsöppning	42
Hjärnskakning	38
Amputation, avslitning	10
Övriga	341
Summa	2661

Antal allvarliga godkända arbetsolycksfall fördelat på händelse, 2010–2020	
Ramla ute	142
Lasta, lossa, bära eller flytta	78
Klämskador, övriga	39
Kliva i eller ur fordon	37
Hantera dörr, port, lucka	35
Något ramlar, tippas, välter eller rasar	35
Fall från höjd	29
Olycka med lyftanordning inblandad	23
Använda verktyg eller maskin (handhållen)	22
Maskiner för bearbetning och framställning	22
Ramla inne	22
Ramla, oklart inne/ute	18
Stege	15
Olycka med arbetsvagn, pallhyttare eller skottkärra	15
Slå i kroppsdel	13
Vrida kroppsdel	1
Hetta, eld, explosion, svets, el eller kyla	12
Skuren av övrigt (tex glas, plåt eller keramik)	9
Fall i trappa	8
Risk för smitta (ej i samband med hos och våld)	5
Kemikalie	6
Totalsumma	659

Fallskador

När det gäller fallskador och de godkända arbetsolycksfallen fördelade efter allvarlighetsgrad under åren 2010–2020 hittar man totalt sett 373 skadefall. 129 personer var sjukskrivna i upp till 30 dagar och 139 personer var sjukskrivna längre än 30 dagar. 105 personer drabbades av medicinsk invaliditet. När det gäller fallolyckorna var det främst äldre personer som drabbades 55–64 år (109 personer) samt 46–55 år (101 personer). 36–45 år (78 personer), 26–35 år (63 personer) samt 16–25 år (15 personer) och över 65 år (7 personer) följde därefter.

344 personer var män (92 %) och 29 personer kvinnor (8 %).

234 personers arbetsskada på grund av fall klassades som allvarliga, motsvarande 63 %.

Antal godkända arbetsolycksfall kategoriserat fallolycka fördelat efter diagnosgrupp, 2010–2020	
Fraktur	86
Vrickning, stukning, sträckning, distorsion, luxation	74
Kontusion, kross-, stöt-, klämskada	70
Annat definierat	66
Sårskada	16
Hjärnskakning	6
Övrigt	55
Totalsumma	373

Antal allvarliga godkända arbetsolycksfall kategoriserat fallolycka fördelat efter händelse, 2010–2020	
Ramla ute	208
Ramla, oklart inne/ute	53
Fall från höjd	40
Ramla inne	35
Stege	23
Fall i trappa	14
Totalsumma	373

Intervjuer

Totalt elva företag med ledare och personal i miljöbranschen har intervjuats kring fallolyckor och problematiken kring det. Oberoende av varandra har de haft förvånansvärt likartade svar – oavsett yrkesroll. De bekräftar även oberoende av varandra den bild som statistiken visar.

De vanligaste skadorna är enligt intervjuerna stickande och kontaminerande skärsår samt klämskador. Detta som en logisk följd av det som hanteras – det vill säga avfall.

När det gäller fallskadorna berättade man att klämskador är mer vanliga än fallskador.

Men när fallskadorna väl sker inträffar dessa främst från marknivå, exempelvis genom att snubbla, trampa snett eller ramla. Något som den offentliga statistiken tydligt också bekräftar.

Skadorna sker främst vintertid på grund av frost, regn eller isbildningsproblem. Även om inte alla drabbas av fallskador så ansåg samtliga att det är den största riskfaktorn. Exempelvis vid klättring på containrar och nätning, lossade kärl i samband med klättring, ramper och exempelvis rullband på olika innergårdar, saknade säkerhetsanordningar ute hos kund och liknande.

Skador som sker beror ofta på det som brukar kallas beteendebaserad säkerhet och instinktiva beteenden för stunden. Personal vet exempelvis att man inte får eller bör klättra men gör det ändå. Flera av de intervjuade bekräftar detta genom att säga ”ja, jag vet inte vad som flög i mig och gjorde det ändå fast jag vet att jag inte borde” efter ett skadetillfälle.

Flera av de intervjuade och företagen de arbetar på har valt att bygga bort skaderiskerna allt eftersom. Rutiner och regler har införts, som exempelvis att ”avfallet aldrig får röras”.

Intervjuerna visar att det finns en uppenbar problematik när det gäller beställarkraven vid köp av fordon för att säkra med all utrustning. Det behöver vara lika för alla så att företag vid avtalsupphandling etcetera kan säga nej. Konkurrensfördelar då någon annan alltid finns tillhands som kan göra arbetet billigare utan större investeringar är ett problem. Att arbeta för bättre gehör vid upphandling och kravbilder, och belysa varför, är något de intervjuade tycker är viktigt för branschens skull.

Vid upphandlingar ställs det ofta höga krav på underleverantörer. Frågor som kan diskuteras är till exempel hur man säkert kan använda fasta stegar i stället för rörliga på alla fordon eller ”highcovers” och liknande för att undvika fallskador.

Alla är medvetna om stressfaktorerna i branschen, men inte alla gör något åt dem. Det behövs åtgärder där alla inom den egna verksamheten och hos bestäl-

laren skapar medvetenhet kring stressfaktorerna som råder. Det gäller alla från chefer och transportledningar fram till den som jobbar operativt. Att kunna säga till och verkligen bli hörd och respekterad borde vara en norm. Så är det inte alltid enligt de intervjuade. Ibland vågar personer därför inte säga till om brister och felaktigheter för att inte få problem eller verka ”besvärliga”. Trots detta tycker de flesta ändå att dialogen blivit mycket bättre – det inte är lika ”tabu” att prata om stressfaktorer så länge det finns en bra förklaring. Flera lyfte även att personer som säljer in transporter behöver bli mer medvetna om hur det fungerar ute i fält och inte lova för mycket så att det blir omöjligt att utföra arbetet praktiskt. På arbetsplatser där man löpande aktivt arbetar med hela personalgruppen och lyfter skador och förbättringar tillsammans ser man inte detta som ett lika stort problem.

Ledningen och bra chefer behöver vara med hela vägen för annars sker inget ute i fält. Arbetstagarna ledsnar lätt om inte ledningen tar frågorna på allvar, vilket betyder att de då inte anmäler eller rapporterar händelser.

De intervjuade ser även vissa andra utmaningar i miljöbranschen framöver. Något som upplevs att det diskuteras alldeles för lite om är kemikalieriskerna, trycksatta anordningar samt batteririskfrågor som att det är explosivt, cancerogent och miljöfarligt. Att öka kunskapen om detta hos gemene man är enligt dem en viktig samhällsfråga. Vad skall exempelvis göras om en explosion sker i ett parkeringshus till följd av de nya elfordonens batterier eller batterier i närheten av dessa?

Ytterligare utmaningar är att få anställda att anmäla olyckor eller avvikelser till arbetsgivaren. Det händer att det enbart görs till kommunens system (ett krav i upphandling) men inte vidare till arbetsgivare. Det vill säga att de som hanterar avfallet upplever det som dubbelarbete att anmäla fallskada till två instanser. Företaget har inte rätt att få ut dessa uppgifter från exempelvis kommunen.

Olycksfall på grund av sjukfrånvaro rapporteras in, men inte tillbud/händelser.

Vad kan miljöbranschen göra och varför?

Arbete med arbetsmiljöer i lättillgängliga stödsystem där det går att ta fram fokusområden och följa upp arbetet har lyfts fram i arbetet med denna förstudie. Exempelvis om material fastnat på en rullande plattform så kan en bild tas, kort text skrivas och direkt skickas in via mobilen. Därefter kan en ansvarig person med befogenhet se över, bygga om ifall det behövs och följa upp. Den här typen av direktrapportering underlättas av att de allra flesta har eller använder sina mobiler ute i fält.

Flera företag arbetar med ständiga interna kampanjer som till exempel att använda tvåhandsfattning så att fotsteg inte missas när förare skall ut ur fordonet. Det gäller att aktivt arbeta in ett säkerhetstänk så att genomförda skyddsronder blir verklighet, förblir ”levande” och sker ofta. Det finns de i personalen som vet att skyddsronder görs men inte vad de gett för resultat. Filmvisning via skärmar på arbetsplatsen samt upplysning hos kunder och liknande skulle kunna ingå i sådana interna kampanjer.

Vid tecknandet av avtal behöver utformningen av hämtstället samt olika fordons-typer vara med. Det glöms i dag ofta helt bort och det drabbar de som sedan utför uppdraget operativt. Att gå till konkurrenter för att ”spara pengar” är vanligt. Olika regioner har kommit olika långt.

Vid tillverkning av fordon behöver det utformas så att det inte går att falla. Ofta är det ganska enkla saker som behövs – exempelvis förankringspunkter för sele och klättring, fasta stegar eller nätningsmöjlighet från mark. Flera företag har goda kontakter och dialog med både upphandlingsenhet och fordonstillverkare. Ofta enkla och relativt billiga lösningar har kunnat genomföras.

Branschen behöver arbeta mer med ergonomifaktorer där exempelvis byggkärl med avfall kan bli enormt tunga - flera hundra kilo är inget ovanligt. Branschrekommendationer efterlyses.

När lagar och regler skrivs så behöver dessa först kontrolleras med branschen - vad fungerar och inte? Det finns exempel på regeländringar som inte fungerar i verkligheten eller gör det sämre. Att skapa branschkunskap i hela kedjan är därför mycket viktigt.

Åtgärdsförslag i korthet

- Uppmaning från branschen att arbeta vidare med fallriskerna på grund av de allvarliga skaderiskerna och följderna, även om fallolyckor inte sker.
- Förslag att TYA skulle kunna arbeta för branschrekommendationer när det gäller fallrisker och exempelvis tillverkning av fordon, upphandlings- och avtalsfrågor, ledningens/chefens och säljavdelningars ansvar. Beställarkrav kontra konkurrensfördelar/nackdelar behöver lyftas. Det behöver varken vara krångligt eller dyrt.
- Hjälp till upplysande kampanjer inom/utom verksamheten. Exempel som de intervjuade företagen lyft har varit information eller filmvisning på skärmar, personalmöten eller visning av fakta och information i sociala medier.
- Upplysande filmer eller kortare e-learning för bättre kunskap. Skall kunna användas av egen personal samt visas för kunder.
- Stödsystem – som kan hjälpa till att fånga upp vad som skett, varför, utredning, åtgärd med mera. Lyfta goda exempel och den enkelhet som i dag råder/kan råda med till exempel appar i smartphones ute i fält.
- Arbeta för större branschkunskap och vad branschen innebär samt skapa fler påtryckningar gällande fallrisker och lösningar för remissinstanser vid eventuella lagändringar. Branschen gör mycket bra saker, men är inte lika bra på att tala om det eller göra det känt för andra.
- TYA skulle specifikt kunna marknadsföra sig bättre till just miljöbranschen när det gäller sitt befintliga material som inte alla i branschen känner till. Som utbildningar för ledare/chefer, information om ergonomi och bra arbetsmiljö.
- Förslag att göra kampanjfilmer och liknande för ledning och anställda för att öka kunskap och medvetenhet i branschen.

- Enligt intervjuerna har det förutom fallrisker även lyfts att framtida utmaningar i branschen är hanteringen av fordonsbatterier, kemikalier och liknande. Arbete med dessa skulle kunna innebära höga skaderisker genom exempelvis explosioner, cancerogena skador och andra typer av skadebilder. Ett förslag är att TYA skulle kunna skapa ett nytt projekt för att lyfta dessa skaderisker och hantering kring dem.

Källor

TYA rapport – Sophämtarnas arbetsmiljö – allas ansvar 2018.

Statistikuttag Arbetsmiljöverket samt AFA.

Intervjuer elva företag ledare och anställda.

AFA:s rapport: Fallolyckor – allvarliga arbetsolycksfall Oktober 2021.

AFA Försäkrings årliga rapport: Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro Maj 2021.

Arbetsmiljöverkets arbetsmiljöstatistik rapport 2021:01 – Arbetsskador 2020.

Arbetsmiljöverket arbetsmiljöstatistik rapport 2021:01 – Arbetsskador 2020 – tabellbilaga.

Vi på TYA utvecklar anslutna företag och medarbetare i morgondagens transportbransch.

Vi driver på utvecklingen för säkrare och mer hållbara arbetsmiljöer.

Tillsammans med våra parter och företag, dess medarbetare samt skolor och myndigheter arbetar vi för att skapa Sveriges bästa jobb.